

Reform és forradalom keresztútján állunk

„A Szabad Demokraták Szövetsége még nem párt — mondotta a szervezet közgyűlésén bevezetőjében Mécs Imre —, de pártszerű tevékenységet folytatunk. Majd csak a párttörvény megalkotása után döntjük el, hogy párttá alakulunk, vagy sem.”

Vasárnap a Corvin moziban megtartott programtervezeti vitán utaltak rá, hogy Magyarország 1944. március 19-e óta megszállt ország, s hogy a helyszín egyben mementóként is szolgál; az 1956 októberében, novemberében elhunyt magyar és szovjet áldozatok emlékének a közgyűlés egyperces néma tiszteletadásal adózott.

Az SZDSZ közgyűlésén Tamás Gáspár Miklós úgy fogalmazott: *a reform és a forradalom keresztútján áll a magyar társadalom*. Vértelen és törvényes fordulatra van szükség, hogy egy valóban legitim hatalom jöhessen létre. Hiszen az is a szervezet célja, hogy az emberek a honvonzereje által maradjanak ebben az országban, senki sem akarja, hogy a nézeteket, sorsokat kettéosztó berlini fal emeltessék.

Pető Iván, a programtervezet egyik szerkesztője elmondta, hogy az elmúlt évtizedekben alaposan *inflálódtak a szavak és a programok*. Mint mondta: az SZDSZ nem szállt be a felírtos falvédőszövegek gyártásába. Ez a mostani program évtizedek óta az első, amelyet emberek írtak, akiknek neve ott olvasható elképzeléseik alatt. Tölgyessy Péter alkotmányjogász kifejtette, hogy alapvetően *alkotmányosság-ra van szüksége ennek az országnak és nem új alkotmányra*. „Alkotmányunk most is van — mondta —, mégsem vagyunk alkotmányos ország.” Majd aláhúzta: a jogállamiság fogalma azt jelenti, hogy a jog az államot korlátozza és nem az egyént.

A vita során Eörsi István az SZDSZ programtervezete által elvetett harmadikutas politika me-

rev értelmezésével szállt szembe. A mai úgynevezett reformáradatban arra utalt, hogy *e reformoknak még csak a szele sem érte el a munkásörseget*, továbbra is rendelkeznek az állami és pártkáderek fegyverrel, folytatónak a telefonlehallgatások és gyakorolják a levélcenzúrát.

Kis János arról beszélt, hogy a fejlett Nyugat hogyan képes megoldani problémáit. Vagy egy *konzervatív konstrukció* segítségével, amely a piac szabadságát mindenekelőtt valónak tekinti, vagy a *szociális demokrácia* intézményeivel, ahol korlátozott beavatkozásra kerül sor az állam részéről. Nézte szerint az SZDSZ szellemi áramlatai e két nézet között hullámanak. Elmondta: *nem lehet szó a választások előrehozatalának kieroszakolásáról*, mivel ilyen körülmények között az MSZMP kénytelen lesz kieroszakolni saját győzelmét, megosztott vezetői kiegyeznének egymással, és sor kerülhetne a helyi szervezetek visszaélésére.

A szervezet nevében kvázi követelte: az MSZMP távozzon a munkahelyekről, depolitizálják a fegyveres testületeket, a megbukott országgyűlési képviselők helyét ne foglalják el azok a pótképviselők, akik a korábbiakkal, ezekkel szemben buktak meg. Az országgyűlés mondja ki illetékeltenségét az alkotmányozásban, azonnal állítsák le a nagymarosi vízlépcső építését, szüntessék meg a munkásörseget.

Zala Tamás egy markáns külpolitikai stratégia és helyzet-elemzés kialakítását sürgette.

Szabó Miklós elemzésében megállapította: a Münnich Ferenc Társaság létének az az értelme, hogy az MSZMP rendpárti erői hozzájuk képest centrumként léphetnek föl.

Tardos Márton gazdasági okfejtésében az előrelépés zálogát abban látja, hogy a gazdaságot *denacionalizálni* kell, és ezzel egy időben szükség van a *magán-*

tulajdon megerősítésére. Elodázhatatlan a szerkezetváltás és a KGST-hez való viszony tisztázása, mint ahogy a szabadabb árak és bérek kialakítása és az infláció visszafogása.

Bauer Tamás úgy fogalmazott, hogy az SZDSZ a magyar szabadságmozgalmakkal vállal kontinuitást. A jelenlegi címervitában nem támogatja a szentkoronás címer visszaállítását, mivel az *Werbőczyt, Tiszát és Bethlent* idézi, míg az úgynevezett Kossuth-címer magát *Kossuthot, Károlyit és Nagy Imrét* jelképezi.

A közgyűlés két dokumentumot fogadott el. Egy levelet, amelyet a *Charta 77* vezetőihez juttatnak el, és amelyben az SZDSZ szolidaritásáról biztosítja a csehszlovák polgárjogi szervezetet. A másik nyílt levél a szervezet kelet-európai barátaihoz szól. Ebben az SZDSZ azt javasolja, hogy ez év őszén hazánkban tartsanak nemzetközi tanácskozást *Kelet-Európa demokratikus szervezetei és mozgalmai*. A konferencia két kérdéssel foglalkozna: milyen közös programot terjesszenek elő Európa megosztottságának főlészámolására, milyen ajánlatot tegyenek a Szovjetuniónak, mit követeljenek tőle. Illetve, hogyan képzelik el az országok közötti viszonyokat, az egyenjogúság biz-

tosítását, a nemzetek közötti kiengesztelődést. Ugyanakkor egyhangúlag elfogadták a csatlakozást ahhoz a dokumentumhoz, amelyet a *Független Jogász Fórum* terjesztett elő, és amelyik a magyar független szervezetek koalíciójára hív fel, illetve ennek a konszenzusnak a megteremtésére vállalkozik.

(boros)

*

A Szabad Demokraták Szövetségének vasárnapi első közgyűléséről részletesen beszámolva, a tömörülést a Reuter-iroda a *legradikálisabbnak* minősíti Magyarország új politikai csoportosulásai közül. Az angol hírügynökség azt ragadja ki az eseménysorozatból, hogy az SZDSZ vezetőinek némelyikét állítólag „halállal fenyegették meg” konzervatív elemek. A tanácskozásról terjedelmes tudósítást adott az AP amerikai hírszolgálati iroda is.

A Reuter megemlíti, hogy a vezetőségben kapott helyet *Rajk László*, az 1949-es kirakatper után kivégzett *Rajk belügyminiszter* fia, valamint *Vásárhelyi Miklós*, annak a *Nagy Imre miniszterelnöknek* a munkatársa, akit az 1956-os felkelésben játszott szerepe miatt kivégeztek.